

FOAIE LITERARĂ

Pentru redacție responsabilă :

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Apare o dată pe săptămână (Duminică).

PREȚIUL:

Pe un an 4 fl.

Pe jumătate de an 2 fl.

Pe un pëtrar de an 1 fl.

Pentru România și
străinătate 14 frc.

Editor și proprietar:

Dr. W. RUDOW.

Logodnica contelui Stuart.

— Povestire din viața Românilor bihoreni. —

De L. Rudow-Suciu.

(Urmare).

„Cum pot să merg înaintea domnilor așa cum sunt?” se scuză ea, îmbrăcându-și cu graba hainele. Ea merse apoi întru întimpinarea oaspeților. —

După câteva zile începu postul mare; cu aceasta petrecerile se curmară și fiindcă tot de o dată se desgheta, nici sportul de ghiată nu mai era cu putință, de aceea Beta și Stuart nu se mai vedeau.

Trecând după câteva săptămâni pe dinaintea casei ei, el auzi în tăcerea serii prin aerul molatic de primăvară jucându-se pe citeră o doină și ascultă. Fără îndoială, era jocul Betei și el recunoscuse îndată doina care-o auzise cântându-se de călărașii săi.

Unde-mi sboară dorul, unde
Nice șofmul nu-l ajunge;
Unde e iubitul meu,
Asta o știu numai eu.

Apoi urmă altă care o citise și o arătase Betei la un bal. Ea îi cântase lin melodia și apoi îi povestise multe despre soartea femeilor române. Doina suna astfel :

Părăuț cu apa rece,
Pe la poarta maicii trece.
Eși maica să se spele,
Vede că-s lacrimi de-a mele.
Măicuța m'a întrebat:
Dar tu de ce le-ai vërsat?
— Eu măicută le-am vërsat,
C'am avut drăguț în sat,
M'a cerut și nu m'ați dat;
M'ați dat maică, m'ați dat taică
Și m'ați dat în țeri străine,
Unde nu cunosc pe nime;

Unde soare nu răsare,
Până pela prânzul mare.
Să-mi trăese cu străinii,
Ca alții cu prietenii;
Să-mi trăese cu dealurile,
Ca alții cu neamurile.
Tângui-m'aș și n'am cui,
Tângui-m'aș județul;
Dar judele-i om străin,
Până mâne-i satul plin.

Stuart trecu încet fără a-și ridica ochii. De o dată jocul frumos se curmă, fereastra se închise cu violență și se auzi vocea lui Tachi care strigă ceva în ton amenințator. Deși Stuart nu putea înțelege cuvintele, și-le putea închipui ușor și trecu dând din cap, gândindu-se cu îngrijiri la viitorul Betei.

Sosiră Paștele până ce o vëzu iarăș eșind din biserică la brațul soțului. În răstimpul acesta se putea și observa că ea se afla în stare binecuvântată și Stuart se mîngăia cu speranța că ea ar afla în copilul ei fericirea ce soțul nu era în stare să-i o deie. Căci oricât de puțin îi păsa de fleocănitul ordinar, totuș nu putu să nu asculte când odată la prânzul comun camarazii săi amintiră ca un ce cunoscut tuturor faptul că Tachi își neglija nevasta cu totul din cauza unei nepoate foarte tinere care o primise în casă.

După prânz Stuart cu unii camarazi vroia să iasă la o grădină publică afară de oraș. Trecând lângă casa lui Tachi, ceialaltii salutară, deci trebuia să salute și Stuart. Beta care cam palidă, dar de aceea nu mai puțin frumoasă, ședea lângă fereastra deschisă, închină capușorul pentru a mulțumi.

Abia însă domniț trecuseră când auziră un strigăt sfâșietor. Aproape speriați ei priviră înapoi și auzindu-l pe Tachi blăstămând grozav și strigând înfuriat: „Te-am prins!“ nu mai încăpea nici o îndoială că cine se văzeta, mai ales fiindcă Beta nu se mai vedea. Cu un pas doi Stuart era la ușa deschisă a prăvăliei, deschise ușa chiliei alăturate și văzu că neomul își tiră nevasta de pâr pe podele, călcând-o cu picioare. El își scoase sabia și strigă: „Domnule, lasă-te îndată de nevastă ori te străpung!“

Deși se adunaseră și ceilalți ofițeri, Tachi neputându-și stăpîni mânia, sbîră: „Ce vă lipsește? Cine vă a chemat?“

Stuart fără alta-l prinse pe Grecotei la ceafă, îl ridică ca pe un cățel și când nici acum nu scăpă părul Betei, îi trase cu sabia peste brațe încât căzură jos. Apoi mi-l scutură binișor și-l aruncă de părete încât rămase nemișcat unde căzuse.

„În numele Domnului, căutați vr'un medic, dar iute!“ strigă Stuart camarazilor săi, și aceștia se depărtară în grabă. — Apoi fără a-l mai băga de seamă pe Tachi, o ridică pe Beta cu toată îngrijirea și o pusă pe divan. Gemînd dureros ea-și deschise ochii, și deși durerile grozave îi strîmbau fețișoara, din ochii ei scăpă o rază de fericire cerească precum și de dragoste nemărginită. Măinile și brațele cu cari se apăraseră de loviturile sîlbaticului, erau acoperite cu sânge; el le sărută și porunci servitoarei care speriată stătea la ușa, să aducă apă și o cârpă, la ce el începu să-i pue comprese reci.

Nu după mult timp sosi unul dintre ofițeri cu medicul și Stuart întrebă: „Mă rog cercetați și spuneți-mi, oare vătămurile dnei Elisabeta sunt grele?“

„Apoi cred că ar trebui s'o ducem în cameră,“ zise medicul.

Stuart îi aruncă Betei o privire întrebătoare, ea însă dete din cap și șopti: „Nu, lăsați-mă aici să mor!“

„Nu, tu n'ai să mori!“ strigă Stuart cu atîta patimă încât ceilalți îl priviau uimiți, și când medicul tot încă mai zăbovi, el urmă în ton aproape răstit: „Nu vă codiți mă rog, e logodnica mea!“

Medicul se privi holbînd ochii la dînsul, apoi la Beta; ea roși, dar nu-și ridică privirea, și după ce ofițerul cellalt ieșise dînd din cap, medicul începu s'o desbrace cu ajutorul servitoarei. Stuart pași în ușa prăvăliei, gonind mulțimea curioasă și numai când auzi pe Beta scoțînd un strigăt sîlbatic, el se întoarsă pe jumătate și zise într' un ton nemulțumit și rugător tot o dată: „Fiți cu băgare de seamă mă rog!“

Medicul mormăi numai niște cuvinte neînțelese; însfirșit se ridică, ceru o paplomă și acoperi pe Beta cu ea.

Apoi Stuart se apropiă și întrebă: „Ce e părerea dv?“

Medicul dete din umeri, intră în prăvălie, făcînd lui Stuart un semn să urmeze, închise ușa și-i șopti: „E vătămata greu, e cu neputință a cerceta mai de am-

runtul. Abia am atins-o în unele locuri când bolnava strigă cum ați auzit.“

„Așadar nu puteți spune nimic hotărît!“

„Deocamdată nu.“

„Nici atîta, ori e pericol ori ba?“

Medicul dete numai din cap, dar fața lui arăta îngrijiri serioase și Stuart întrebă mai departe: „Deci e cu puțință că viața bolnavei să fie primejduită?“

„Ba, foarte cu puțință, mai cu seamă în starea de acum a bolnavei,“ răspuse medicul privindu-l drept în ochi.

Stuart își încleștă mâinile pentru a stăpîni emoțiunea sa și abia după o pauză putea urma: „Credeti că o putem duce de aici?“

„De ce și unde?“

„Ori unde, numai aici ea nu poate rămîna.“

„Despre aceasta cred că ar trebui s'o întrebăm pe dînsa. Dacă va vrea, s'o ducem, dar nu departe!“

„Asta se înțelege de sine, numai peste stradă. E cu puțință?“ zise Stuart. Medicul se învoi, se întoarsă în chilie, se apropiă de divan și întrebă: „Dl căpitan e de părere să ve ducem de aici. Ce ziceți dna Tachi?“

„Eu nu mai sunt dna Tachi, deci nu mai am ce căuta în această casă!“ răspuse Beta cu glas hotărît.

O rază de bucurie trecu peste fața lui Stuart și el întrebă: „Așadar să te ducem? Numai peste stradă până în otel? Te simți destul de tare?“

„Mă va dura mult, căci chiar mișcarea cea mai mică mă doare rău, totuș nu vreau să rămîn aici, la nici un cas!“

„Durerile nu le veți simți dacă ve voi cloroforma, Vă învoiți?“ întrebă medicul.

„Bucuroș“, — răspuse ea și el urmă: „Îmi ve aduce deci celea de lipsă. — Dar ce-i cu dl Tachi?“ adaogă pașind spre el.

„Lăsați-l și grăbiți ca să putem ieși de aici. Mă nădușesc!“ zise Stuart nemulțumit, le ce medicul se depărtă.

Stuart se plecă peste Beta și întrebă: „Cum te afli? Ai vr'o dorință?“

„Mi-i cald, aș dori să beau,“ șopti ea. „În almar sunt lămâi și zahar.“

El umplu un păhar cu apă, strinse sucule unei lămâi și ridicîndu-i capul l-apropiă de buzele ei. După ce ea beuse, îi lăsă capul jos și întrebă, îngenunchiînd lângă divan: „Acuma durerile au scăzut?“

„Da, acum mă aflu binișor, nu le prea simt, mai ales dacă tu ești lângă mine.“

„Așadar te ve duce de aici și după ce te ve fi înfiripat, vom pleca la Valea mare.“

„Dacă se va putea“, răspuse ea cu un zîmbet slab.

„De ce nu? Și apoi vom începe o viață nouă, viața cea adevărată — nu-i așa iubită mea?“

„Mă tem că fi prea târziu!“ șopti ea. „Și ce ve începe cu o femeie sluită sau cel puțin bolnavă?“

„O, nu vorbi astfel, Beta!“ se rugă el. „Tu ai fost singura mea dragoste și vei rămâne singura mea! Dacă cedând unor considerațiuni nemernice n'am urmat voacei inimii mele, am ispășit și eu destul de greu, crede-mă! De geabă am încercat să mă conving pe mine însumi, că tu nu te potrivești cu mine și cu cercurile mele; icoana ta, precum te am văzut atât de dată, a stătut înaintea ochilor mei, pot zice zi și noapte, încât am avut abia o oară liniștită. Și când te-am văzut întorcându-te dela cununie, nu me întreba ce am suferit atunci!“

În loc de răspuns Beta întinse mâna la scaun pe care servitoarea îi depusese hainele, luă spăcelul și scoase din el un ciucur de sabie zicând: „Și eu am purtat aceasta totdeauna cu mine“.

Când Stuart o privi uimit fără să răspundă, ea explică: „Ciucurul acesta l-ai rupt de pe sabia ta când ai scos-o pentru a răsbuna un cuvânt vătămător pentru mine. Eu l-am luat și păstrat“.

„Adevărat, acuma mi vine iarăși în minte. Însă tocmai de acest impuls izvorit din adâncul inimii mele mi-a fost rușine și cuvintele cari pe atunci mă făceau atent la aceea ce ne despărțește în ochii lumii, sunt cauza principală că n'am urmat voacei inimii care mă îmbolda spre tine!“

„Le-am înțeles cuvintele acestea și și pe tine“, șopti ea și-și curmă vorba. Numai când el o privia cu mare lătare aminte, ea urmă: „De ce să nu ți-o spun acum când poate mă aflu la pragul vecinicii? De aceea am venit aici ca să fiu cel puțin în apropierea ta, să te ved din când în când — mai mult n'am cerut dela viață, tu singurul pe care l-am iubit!“

El o sărută pe frunte și zise: „Cum poți vorbi despre moarte iubit?“

„Lasă scumpul meu, o simț că nici când nu mă voi însănătoșa cu totul. O simț că n'am să mă trăiesc decât oare, sau zile, cel mult săptămâni, de aceea-mi voi lăsa mie și fiindcă o spuî singur, și ție fericirea scurtă să ni-o spunem măcar că ne iubim și să fim împreună cât timp îmi mai va da Domnul.“

Să poate că aceasta sună nemilos, poate mai bine așa fi tăcut despre acestea. Ți-le am spus totuș ca lovitura să nu te ajungă fără veste și ca tu ca și eu să recunoști în fie care oară ce-mi rămâne un dar al cerului și să-l primești cu mulțumită“.

Emoțiunea o copleși încât putea urma numai după câțva timp: „Și totuș, deși știu că n'o să mă fim mult timp împreună, sunt mulțumită, ba fericită. Lângă tine trăiesc în fiecare minut anî, așa putea zice veacuri întregi, atât de nemărginită mi-se pare fericirea ce am dorit-o până ce erai departe de mine, și ce am nădăit-o decând te am cunoscut mai de aproape.“

Ea tăcu răsufând greu, nici Stuart n' află alt răspuns decât să-i sărute mâna cu patimă.

În curând sosi medicul, scoase cloroformul și începu să-l picure pe o cârpa încât chilia întregă se

umplu cu mirosul amețitor. Beta simțindu-l de odată se trezi și întrebă: „Am citit odată că omul poate muri fiind cloroformat, căci unii nu pot suferi cloroformul. E adevărat?“

(Va urma).

DOINĂ.

Sună dulce doina, dulce,
Merge turma să se culce;
Toate păsările 'n crâng
Pe la cuibul lor să strâng.
Și, de jale 's triste, plâng.
Sună doina, dulce sună
De-o ascultă stele lună,
Și din ochii lor, de jale,
Cade roua peste vale.
Doină sună, dulce sună,
De prin văi adânci s'adună
Români triști, în desul crâng,
Crângul plânge, densii plâng;
Plânge stele plânge lună
Plânge codrul și Români
Căci i-a pus la greu streinii
Bată-i crucea, mânce-i câinii!..

Vasiliu E. Moldovean.

DOINĂ POPULARE.

Din Bihor.

I,

Dute dor țara întreagă
De mândruța mea te leagă
Nu o mai lăsa de sine
Până vii cu ea la mine.

II.

Mândruță de dragul tău
Pic de liniște n'am eu;
Cum de vânt mănă e norul
După tine-mi sboară dorul.

Culese de

Valeriu Chis-Micu.

Tinerețã.

— Schiță. —

Verișoarei Emilia.

N'ar fi crezut nime, dar era realitate !

Cine ar fi văzut'o, cum sta lângă mescuța sa, cu chipul lăsat pe palma, ar fi crezut, că are înaintea sa un trup bolnav, zdrobit de rugăciune și suferinți.

Întreg aspectul feții sale era așa. Singur sprâncelele-i negre, arcuite perfect de asupra ochilor căprui, îi da o notă de rigoare, celealalte linii erau așa de fine, să pierdeau așa pe neobservate în pielea albă a obrazilor săi, amestecată cu un ușor colorit de brun, încât, ca și arcuiturile stilului gotic, făceau și ele cu armonia lor, să te gândești : sus, sus la Dumnezeu !

Dar inima, inima ei era așa de tainică, așa de necuprinsă ca adâncul mării !

Când a venit mai întâiu în mănăstire, mi s'a lăsat s'o îngrijesc eu, căci străină de neam și limbă cu cei ce conduceau claustrul, nu se puteau, decât cu greutate, înțelege cu ea. Și în acest noian de copile, adunate din toate părțile, de diferite firii și porniri, ea n'a găsit un suflet mai credincios, decât pe mine.

Orî de câte orî mă vedea scoborită în curtea mănăstirei, fugea spre mine și sărutându-mi cu foc mâna, să alipea de brațul meu, și-mi spunea ca la o soră mai mare, tot ce muncia sufletul ei tinăr și nevinovat.

Oh, și de câte orî nu trăsăriam la povestirile ei ; de câte orî nu-mi aduceam aminte de fericitele zile, când eram ca ea ; când, ca și ea, vedeam lumea prin o prismă ca soarele, care nu-mi arăta decât toate frumoase și bune ! . . .

Și o iubiam cu adevărată dragoste de soră, mai mult, mă îndrăgisem în privirile blânde ale ochilor ei, cari sclipeau când îmi povestea micile ei taine ; mă îndrăgisem de roșăța, care colora fugitiv obrazul seu draguț. Și iubind-o, o ascultam cu atâta răbdare, mă identificam așa de mult cu pornirile ei sufletești, încât adese mi-să părea, că eu sînt aceea, care povestesc și sufăr, și ea îe, carea mă ascultă cu drag și mă compătimizește. Și când mă vedea, că țin așa de mult la dînsa, îmi strîngea brațul la peptul său și se ruga să-i dau voie să mă sărute.

— Când, toate celea de aci, ar fi ca *tine*, (toate copilele mai mari aveau voie să mă agrăiască așa), nici odată n'aș mai părăsi mănăstirea și toată viața mi-aș petrece-o aci ascultându-te și iubindu-te, — spunea ea.

— Toate sînt bune, și toate te au drag ! — îi răspundeam eu netezindu i frumoasele-i bucle, ce i cădeau preste frunte și ochi.

— Nici una însă nu-i ca *tine* ! — mă întrerumpea ea și-mi strîngea brațul lângă peptul ei și-și răsima capul de umărul meu.

Intr'o zi ea părea, că mă încungiură, fața îi era de o paliditate neîndătinată, buzele-i suptiri se mișcau con-

vulsiv și ochii ei rătăciau neastimpărați prin parcul din giurul mănăstirei. Vedeam că are ceva, care o munceste și nu-i dă liniște.

— Elviro ! — îi strîg eu, chiar atunci când am văzut că vrea să apuce spre portarul coridorului.

S'a întors iute spăriată, m'a privit timidă și după un moment de șovăire a pornit spre mine cu pașii ei mărunți.

— Ce ai ? — am întrebat-o eu apucându-i mâna.

— Nimic ! — răspunse scurt încungiurându-mi privirea.

— Nu se poate ! tu ai ceva, ce nu voiești să mă spuni. Nu mai sînt eu aceea pe carea tu o iubeai așa de mult ?

Tăcea și eu vedeam cum mâinile sale treceau nervos peste boabele albe a unui rosar, ce avea pe după cap.

— Zădarnic ! rosariul în pustiu îl vei mai recita, rugăciunea nu-ți va folosi, când ești supărată pe prieteni tui, ori când gândul tui zboară airea, departe, departe de vorbele ce le rostesc buzele tale ! . . .

— Soră dragă ! — începu Elvira cu un ton plin de tristețã, — iartă-mă și nu mă certa ! . . .

— Să te iert ? dar pentru ce ? spune mi ce-ai făcut ?

Dar ea tăcu, își răsima capul pe umărul meu și apucându-mi mâna o duse la buzele sale. În mijlocul sărutărilor simții cum o lacrimă ferbinte lunecă pe obrazii ei și căzu pe mâna mea.

— Elviro, tu plângi ? spune-mi ce ai ? vorbește !

— Nu se poate ! tu te vei supăra pe mine, nu vei mai voi să mă ascuți, nici să mă mai ai dragă, ca și mai înainte ! . . . și ea spuse vorbele acestea, par că cu atâta durere.

— Tu nu poți să fi așa rea ! — îi reflectai eu, dar în acel moment un gând îmi fulgeră prin minte și ridicându-i capul de pe umărul meu privii fix în ochii ei.

— Oh, iartă-mă ! — renecepu ea — îe așa de frumos, și 'l iubesc așa de mult ! — și ea și incolăci brațele pe după grumazul meu.

— Și dacă-l iubești ? — am întrebat'o eu cu glas blând.

Ea mă privi o clipită nedumerită și de odată acoperindu-mi fața cu sărutări ferbinți îmi zise : — iartă-mă, iartă-mă, că m'am îndoit de bunătatea ta ! — și ochii ei plini de lacrimi mă priviau așa de dușos.

Cine ar ști spune, ce gânduri se deșteptară în mintea mea, câte aduceri aminte nu se treziră în sufletul meu la vorbele acestei copile nevinovate ?

Par că eram mai tinără cu 10 ani, par că ascultam cu drag vorbele dulci ale unui tinăr chipeș, par că stam singură îngândurată asupra fericirii ce mă aștepta, par că lumea întreagă se bucura de fericirea mea, par că . . . dar mâna mea atinse fără voie crucifixul ce-mi atârna pe piept și tabloul vesel și drag începu a se împăingini, cadrele lui se făcură negre și culoarea aceasta umbri în curînd frumoasa scenă ce reprezinta

ajunsei cu gândurile mele așa de curînd la pricina, care m'aduse într'acestea ziduri triste și mute, pe cari nu le înveselesc decât strigătele tinerești ale copilelor, cari cercetează scoala claustrului...

Cât de draguță era lumea, când și eu simțiam ca această copilă, ce mi se destăinuiește! cât de fericită eram eu, când n'aveam decât acestea griji, cari muncesc creerii ângerășului, care se crede așa de păcătos! Dar toate aũ trecut! s'au dus toate, luând cu sine gândurile mele de fericire și chiar o parte însemnată din viața mea! Toate s'au dus, nelăsând în urmă-le decât această haină neagră, care ascunde o inimă așa de rănită!...

Și prietina mea pricepu, că vorbele ei atins'era o coardă disonantă în inima mea, ea-și uită de frica nevinovată de măi nainte și-mi spuse plină de fericire dragostea ei.

— E așa de frumos și-l am așa de drag! — repeți ea cu ochi schintețetori și cu fața radioasă de fericire.

— Și el?

— Oh, el o știe, și mă iubește tot atât de mult!

— Ți-a spus'o?

— Da! — răspuns'ea cu sîială.

— Când? — o întreb eu, privind chipul ei, care, așa cum strălucia de fericire, era atât de draguț!

Drept răspuns Elvira deschisă cartea, ce ținea în mână și printre foile ei îmi arată un bilet, care se începea cu cuvintele: „*Înger scump și mult iubit!*”

— Închide cartea! — i-am poruncit cu glas de superioară, — și ai face bine, dacă ai rupe biletul!

— Să-l rup?... o, nu-mi zice să-l rup, căci șirele puse pe el îmi procură atâta fericire!...

Dar într'acestea sunetul clopotului ne chemă la rugăciune.

Eram așa de sguduită de cuvintele prietinei mele, cât n'am putut de loc să mă rog. De câte va ori am privit spre Elvira. Era așa de adâncită în rugăciune: strîngînd sub brațul sting cartea, ca și cum ar voi s'o aibă lipită de inima sa, cu mâinile lipite pe piept, cu fața senină și cu ochii privind în sus, se ruga așa de ferbinte... de sigur, pentru iubitul său.

Am admirat-o!

Oh, tinereță, tinereță, cât de fericită ești! ce zile draguțe poți faci tu inimilor nevinovate și bune!.....

Peste câte va zile ea veni la mine spre a și lua adio.

Mi-a s'erutat ca alte dăți m'ana, m'a strîns ca pe o prietină la sînul său și într' lacrimi a spus câteva cuvinte de bun r'emas.

— Și el? — am întrebat o de odată spre a i sterge lacrimile.

— El? — și a înroșit — el, mă petrece până la gară, — și printră picurii de lacrimi a lăsat să se vază fericirea, ce îi umplea inima.

A.

Din filosofia vieții.

Ce-i o femeie frumoasă?

Raiu pentru ochii, iad pentru suflet și purgatoriu pentru buzunar.

*

Intr'o carte veche latinească se recer ca condițiuni pentru o fată de mărit 5 p. și adevă: pulchra (frumoasă), pia (evlavioasa), pudica (rușinoasă), prudens (cu minte) și pecuniosa (bănoasă).

Dr. T.

Biserica și Scoala.

În scopul conferirii de stipendii din „*Fundațiunea lui Gozdu*” pe anul scolastic 1897—8. se escric concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții se documenteze cu documente originale sau autenticate de notar public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și apărțin la biserica ortodoxă orientală română, spre care scop se recere estrasul din matricula botezațiilor provăzut cu clausula parohului competent, că și de present apărțin la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatului despre anul scolastic 1896—7 iar cei dela facultăți și universități indicele despre *toate cursurile* ascultate;

c) că nici averea proprie nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru crescerea concurențului, spre care scop e a să produce atestatul diregătoriei politice cmmpetente;

2. fie-care concurent are să indice în petițiunea sa specialitatea, la care și locul unde voiesce a contiuna studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

3. cei-ce voiesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li se va vota stipendiul, să se poată îndată esopera concesiunea ministerială prescrisă.

4. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapesta, VII. Király-u. 13. sz.) **până la 5 August a. c. n.**

5. Totodată se povoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutore pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor ca până la terminul susindicat și pe lângă observarea p. 2) din acest concurs să arete rezultatul studiilor din anul scolastic 1896—7 căci alt-cum li se va sista stipendiul, respective nu vor căpăta ajutoriul.

6. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite sau sosite după terminul escris, nu se vor lua în considerare.

7. În interesul espedării regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdu ținută în 22 Iunie, 1897. n.

Comitetul.

Seminarul Vancean de băeți.

Escricere de concurs.

Nr. 22—1896. Părinții, cari voesc a-și așeza pruncii în anul școlastic viitor 1897—98 în seminarul tine-

rinii române greco-catolice dela gimnasiul român greco-catolic din Blaj, sînt avisați că *terminul concursului de primire este 15 August n* pînă la care zi toți părinții au să-și trimită concursule adresate „Prea Veneratului Consistor Metropolitan în Blaj”, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda rezoluțiunile. Suplicele de primire a acelor băeți, *cari n'au mai fost în seminar*, au să fie instruate cu *carte de botez, testimoniu despre clasa absolvată și atestat de vaccinare*.

Asemenea în suplici este a se însemna cu acurateță *locuința și posta ultimă a suplicantului*, ca să nu se ivească erori în trimiterea rezoluțiunilor.

Spre a fi primiti în seminar trebuie să suplice și aceia. cari au fost deja în seminar în anul școlastic espi-rat. Cei-ce nu vor trimite suplice în scris, nu vor fi luați în considerare

Dr. Vasiliu Mossu,
rector seminarial.

Cronica săptămînei.

Dela noi.

Hymen. Dl Corneliu *Demeter* farmacist în Buda-pesta se va cununa cu Dșoara *Veturia Vlad*, fiica dlui Nicolau *Vlad* farmacist din Orestie la 18 Iulie n. a. c. Li urăm deplină fericire!

Dl Ioan *Moța*, cleric absolut, redactor la „Revista Orăștiei” și deputat sinodal ș'a fidanțat de fitoare soție pe amabila d-șoară *Miți Damian*, fiica preotului gr.-or. din Balșa. Felicitările noastre!

Concurs. La internatul *Pavelian* de fetițe din Beiuș cu terminul de 1 Aug. s'a scris concurs pentru un post de învățătoare-educătoare pe lângă salariul de 500 fl. v. a.

Parastas pentru Dr. George Popa. Comuna bise-ricască gr. or. rom. din *B.-Comlôș* a făcut în ziua ss. Apostoli Petru și Pavel parastas întru memoria fericitului în Dl referinte consistorial dl *George Popa*, care s'a oficiat de Prea On. Domn protopresbiter Paul Miulescu și preotul Mihaiu Păcățan, în prezența întregului corp didactic al școalelor noastre centrale. Eternă amintirea lui!

Necrolog: La Sibiu a repausat dna *Alecsandra Moga* născ. *Végh*, în vîrstă de 52 aui.

Iuliu Bogdan protopop onorar și paroch gr. or. în *B. Comlôș* a repausat acolo, în vîrstă de 64 ani.

Maria Schuster n. *Dávid* fiica dlui *Candid David* a repausat la 5 Iulie n. în *Hunedoara*, în vîrstă de 24 ani.

Un slujbaș — hoț *Slujbașul Vogel*, dela posta mare din *Dobrișin*, a furat mai multe scrisori cu bani în sumă tocmăi de 50 000 fl., și apoi a luat-o la sănătoasa. Poliția l'a prins deja.

Congresul bisericii sârbești s'a deschis duminica în 4. I. c. la *Carloveț* prin comisarul *Nicolici* care n'a aflat de lipsă să-și ieie călpaclul de pe cap, ba cuvintele de întroducere le a rostit în limba statului, despre ce însă baronul *Jivcovi* și 65 alți delegați și-au exprimat părerea de reu, ceea ce în limba diplomaților e atât cât

în româneasca verde, că nu află îndreptățită procedura dsale.

De altfel congresul nu va avea nici un rezultat, căci autonomia ce o va croi el, nu va fi primită de guvern și vice-versa, Așa numai ura Sêrbilor va crește, și între împrejurările de acum și asta e ceva.

După toate semnele congresul autonomiei catolice va avea acelaș succes, mai ales după ce și clerul și mireni greco-cat. în conferența dela *Cluj* (29 iunie n.) au tras o dungă atât de groasă peste calculările patrioților cari nu doriau altă decât să-i înghită cu biserică cu tot.

Din România.

Principele Ferdinand la Sinaia. Medicii au dat următoru buletin medical asupra stării principelui *Ferdinand*.

Astăzi în 26 Iunie 1897 la 8 ore și un sfert dinineată, vîzînd starea satisfăcătoare în care se află A. S. R. Principele României, vîzînd și vremea favorabilă, ne-am hotărît, lucru la care ne decisem deja mai de mult și pentru executarea căruia nu așteptam de cât o ocaziune oportună, să transportăm pe Augustul bolnav la Sinaia. Transportarea s'a efectuat cu toate precauțiunile posibile și la condițiuni excelente. La 12 ore 40 minute A. S. R. era instalat în palatul seu din Sinaia foarte puțin obosit de lungul drum ce făcuse. Sperăm, că această schimbare va fi cât se poate de profitabilă pentru restabilirea completă a A. S. R. Viitorul buletin peste câteva zile. Dr. *Cantacuzino*, Dr. *Bucliu*, Dr. *Kremnitz*.

Dela castelul *Peleş* (Sinaia) se vestește, că Principele *Ferdinand* a călătorit foarte bine și fără a se osteni; mulțumit și vesel a intrat în palatul seu *Foișor*.

Incendiu groznic în România. Foile de dincolo anunță o grozavă catastrofă de foc ce s'a abătut Vineri noaptea asupra orașelului *Stefănești* din județul *Boțoșani*. Incendiul a durat toată noaptea și a doua zi întreagă. În urma ordinului telegrafic al ministerului de războiu, pompe din orașele vecine au fost trimise la locul primejdiei. Dar totul a fost prea târziu. Focul mistuia cu o furie ce nimic n'o putea stăpâni. *Orașelul e cu desăvirșire distrus de foc. Mii de suflete au rămas fără hrană și fără adăpost.* Paguba trece peste un milion.

Știri măruute. Dl *Alecsandru Macedonski*, a pus sub tipar un volum de poezii în limba franceză.

Dl *Gherea Dobrogeanu* cunoscutul critic va scoate al III-lea volum de critice.

Dl *Aristid Cantili* un fîner poet, va scoate în curînd un volum de poesii.

Pagubele cauzate de inundații în România, să crede că ajung suma de 60.000.000 Lei.

România prepară o surprindere pentru expoziția din Paris care va fi la 1900: un palat de cristal — din sare gemă, extrasă din Carpați și tăiată în cuburi cu îngrijire, proporționate și numerotate. Intreg edificiul va forma astfel un singur bloc de sare.

Din străinătate.

Insfîrșit puterile mari, cel puțin celea continentale, și-au pierdut răbdarea față cu trăgănarea tratărilor de pace din partea Porții, căci l-au pus pe împăratul nostru ca pe cel mai betrân, să scrie sultanului o scrisoare

cât de politicoasă pe atât de hotărâtă. Adecă „prietenia între mine și maiest. v. mă îndatorește să vă sfătuesc în interesul vostru propriu precum în al împărăției să vă împacuiți cu Grecia cât de curând cu condițiile (mai ales granița cea nouă) stabilite de delegații militari, căci mai mult concertul european nu vă va da la nici un cas.“

Această telegramă s'a publicat la 10. n. ceea ce arată destul de limpede că Turcia nu va căpăta Tesalia până la Peneos. Cu mai puțin însă nici oastea nici poporul turcesc nu se mulțumește și sultanul nu-li-se poate împotrivi fără a-și primejdi tronul și viața. Situația e deci foarte critică. Englesilor însă nici asta nu li-e de ajuns, ci au început a se bate pe Creta cu Bașibozuci, dintre cari au perit mai multe sute.

*

Precum se știe, în imperiul german s'a oprit așa numitul negoț pe termen, unde se fac gheșefturi cu cantități de grâu câte nu cresc pe întreg rotocolul pământului, curat închipuite, încât nu mai e negoț ci un curat joc de hazard și astfel se strică prețul grâului esistent. Jidanii au amenințat că s'or pune în grevă, dar grâul se vinde și fără dênșii, și încă și mai bine.

Acuma fiind oprîți în Bursa oficială, s'au adunat în „Feenpalast“, dar poliția i-a gonit.

Arare ori poliția a făcut lucru mai bun. De altfel Imperiul va lua și alte măsuri pentru a-i aduce la reson pe stăpânii banului cari par' că cred că pentru dînșii legile nu există.

Bibliografie.

A apărut „Poesiile unei Regine“ (Carmen Sylva) ediția a 2. a traduse de dl Ilie Ighel-Deleanu, talentatul scriitor din România.

Acest mic volum cuprinde 25 poesii de ale Reginei-poete și este prima traducțiune românească a lor. Fiește care bucată e un mic cap d'operă cum numai poesiiile de Carmen Sylva pot fi. Sentiment adênc, înduioșetor, nobil și blând — totul se cuprinde în versurile Ei. Traducerea e foarte bună și reușită, să simte bine că e făcută de un suflet, asemenea blând și simțitor...

Volumul costă 6 lei. Să poate procura de-a dreptul dela autor, Bucuresti — calea moșilor 103 ori prin redacția revistei noastre.

În curênd vom publica și o probă.

Anuarul XXXIII al gimnasiului mare public roman de religiunea greco-orientală din Brașov, al școlei comerciale și reale și al școlelor centrale primare pe anul școlar 1896—97. Publicat de Virgil Onițiu directorul școlelor medii.

„Anunț literar.“ În timpul cel mai scurt pun la tipar un volum de povești poporane, constătător din

vre-o 60 povești și snoave. Opul va da cam 25—30 côle tipărite, în formatul vol. I. tip. la 1886 și al vol. II. tip. la 1895. Din lipsa speselor de tipar însă nu-l pot da tipăririi până voiți fi asigurat de acele spese. Rog deci, pe cei ce vor avea poveștile mele, se binevoiască a se abona cu grăbire. Prețul unui es. de 1 fl 75 cr. (5 lei noi) este a se trimite autorului-editor

Ioan Pop Reteganul în *Retteg.*
(Transilvania).

Ghicitură.

Din următoarele cuvinte sunt a se compune strofele unei-hore cunoscute;

Strofa 1: cu Moldova mult 'n nu scurt suman ședea Ungurean

Str. 2: de du în mânăncă slămina și ta te țara ți

Str. 3: aperi ca casă cu de fă freacă gunoî o pe s' strigoî și-o și-ți usturoi.

Str. 4: Ardeal deal deal departe fugi peste peste peste

Str. 5: a brîza că când de de ești la noi oi pe s' scumpit

Str. 6: ai aș când de ivit oile- stîpîț și te- toate tu.

Termin de deslegare 27 iul 8 aug. Să va sorti o carte

De acum înainte cine a câștigat premiul, își poate alege un volum din „Biblioteca pentru toți“ (v. titlurile publicate la sfîrșitul nrului). Să scrie deci pe o cartă postală numărul cărții pe care dorește s'o aibă și pentru cazul că un număr ar tocmai lipsi, încă anul doi. Dacă nu vom primi răspuns în timp de o săptămână, vom trimite ce ni-se va părea potrivit.

Deslegarea ghicirii din nrul 11 precum s'a tipărit e următoarea cu ântăi în loc de așez.

Ar trebui însă să fie:

R o m â n i a
o r â ș a n
m â c e ș
a ș e z
n a ș
i n
a

Mare păcat că dl autor cuvintele deslegării, nu le-a scris în rîndueala de mai sus ci numai în parentese după fiecare definițiune. Astfel noi nu ne am gîndit că lucrarea sa ar fi atât de măiestrită și fiind a cu totul altă ceva decât a, am înlocuit cuvîntul așez cu ântăi, mai ales pentrucă definițiunea aceluia „un verb activ transitiv de conjug. I“ ni-să părea cam prea nehotărâtă, și de aceea am adaos cuvintele: adecă inițialele șel. Dar precum se vede acuma, nu numai cuvîntul România, ci și toate celealalte se pot citi atât orisontal cât și vertical a lucrare foarte migătoasă, care merită toată recunoștința.

Cerem deci scusele dlui autor că nu-i am înțeles îndată intenția și-l rugăm ca altădată să facă deslegarea astfel încât să nu încapă nici o îndoială. Căci noi trebuie să schimbăm multe din manuscrisele trimise nouă, de aceea am crezut că a greșit și dsa. Cu atât mai bine că de astă dată am greșit noi, și altă dată ne vom gîndi de două ori înainte de a îndrepta ceva. — Deslegare corectă nu ne a sosit.

Poșta redacției.

Dlul P. B. Delahad. Rêndurile Dv. ne-au uimit și înduioșat. Cuprind vederi și principii foarte rari la oameni din zilele

de azi ... Apoi de, aveți dreptate în toată privința și vă mulțămim pentru toate — dar mai ales pentru celea scrise!

Societ. „Carmen Sylva“ în Graz Am primit scrisoarea, vă mulțămim; revista se va trimite, deci, regulat la G.

Dlui E. T. în S. R. Premiul s'a espedat acuma! Poesiile ne-au sosit. Resultatul concursului în nrul viitor.

I. S. Fürt-Göttweig. Am espedat 2 numeri și (recomanda.) cărțile din „Bibl p t.“ la K de oarece încă nu primisem cartea ultimă cu poesia și datul din F. G. Credem că și se vor trimite dela Reg. acolo! Nr 13 l'am adresat la adresa nouă. Salutări „compatriotice“! Cartea ultimă ne a sosit.

Dnei mele Craz. Am primit toate, vă mulțămim!

Dnei M. P. R. în A. Dui Dr N. P. în V., M. V. în K. și Cas. Rom din C. Abonamentele au sosit, vă mulțămim!

Cătră cititori.

Tipograful trimițându-ne pag. 104 numai vinerea după amiază încât băiatul a așteptat până ce am gătat revisuirea, fiind atât de strîm-torați n'am putut lucra cum se cade, de aceea au rămas greșelile:

Șirul 10 citește că în loc de sa. Șir. 19 și 20 trebuiesc puse la finea poștei red. Coloana a doua șir 8 cit. departe.

În ghicitura de șah, șir 6, cadrat. 10 cit. să (tipogr. n'a mai avut ă), șir. 8, cadr. 5 cit. nu (nu s'a putut deosebi în coala de revisiune), șir. 9, cadr. 4 cit. pi, nu pa ca în cadr. 5. Șir. 11 cit. De-

Șirul al treilea din jos cit.: V, 7, mai bine VII, 6 dar acesta trebuie să lipsească. Cu prilejul șcl.

Toate aceste și alte neajunsuri, precum deasa pierdere a manuscriptelor (în nrul 11 a reportului despre conferința dela Cluj, în nrul 12 a rubricii „din străinătate“ și „cătră cititori“ s'ar curma de o dată, dacă am avea tipografie proprie, pentru care scop ne mai trebuiesc numai vr'o șese sute de fl. Dacă on. cititori și-ar împlini datorința trimițând abonamentul regulat, am putea să ne realizăm planul în scurt timp, apoi se va vedea ce vom face din foaia noastră. Fiind o tipografie română aici de cea mai mare însemnătate pentru progresul cultural al neamului nostru sperăm că vor avea bunătatea să ne ajute ca să ajungem scopul nostru cât de curînd.

„Biblioteca pentru toți“.

Au apărut până acum și se pot căpăta la administrația noastră:

Nr. 1. Andersen, <i>Povești alese.</i>	Nr. 41. Huxley, <i>Noțiuni asupra științelor.</i>	Nr. 75. A. Sihleanu, <i>Armonii Intime.</i>
" 2. S. Fl. Marian, <i>Păsărilor noastre.</i>	" 42. Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri, I.</i>	" 76-77. A. Vlăduță, <i>Dan, partea II. și ultima.</i>
" 3. Mihail Zamfirescu, <i>Cântece și plângeri.</i>	" 43-44. Adamescu, <i>Modele de discursuri române.</i>	" 78. Auger & Sundeau, <i>Ginerile lui Poirier comedie.</i>
" 4-5. Herbert Spencer, <i>Despre educație.</i>	" 45. Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri II (ultim).</i>	" 79. A. Pann, <i>Nastratin Hogeia.</i>
" 6. A. Vlăduță, <i>Icoane șterse.</i>	" 46. Dr. Urechidă, <i>Dușmanii nostri.</i>	" 80-84. Filimon, <i>Ciocoi vechi și noi, rom.</i>
" 7. Carmen Sylva, <i>De prin veacuri, I.</i>	" 47. M. Zamfirescu, <i>Cântece și plângeri, II (ultim).</i>	" 85. Adamescu, <i>Biografiile scriitorilor români.</i>
" 8. Michelet, <i>România, Roma, Piza, etc.</i>	" 48-49. Adamescu, <i>Modele de discursuri străine.</i>	" 86. Putlitz, <i>Ce povestește pădurea, novele.</i>
" 9. Leo Bachelin, <i>Castelul Peșe.</i>	" 50. Pecaut și Baude, <i>Convorbiri despre artă, I.</i>	" 87. G. T. Buzoianu, <i>Berberii-Hesperidele (geografie).</i>
" 10. T. Maiorescu, <i>Novele și Schițe.</i>	" 51. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții, I.</i>	" 88-89. Dumas (Al. fiul), <i>Denisa teatru.</i>
" 11. André Theuriet, <i>Din tinerețe, etc. novele.</i>	" 52. François Coppée, <i>Prietene, roman.</i>	" 90. H. G. Lecca, <i>Poeme.</i>
" 12. M. Demetrescu, <i>Novele.</i>	" 53. Wildenbruch, <i>Doi Trandafiri.</i>	" 91. Gastineau, <i>Geniile științei și industriei, (biografii).</i>
" 13. Duiiu Zamfirescu, <i>Novele, romane.</i>	" 54. Bourde, <i>Patriotul.</i>	" 92. Radu D. Rosetti, <i>Sincere, (poesii).</i>
" 14. Wilkins, <i>Anticitatea romană.</i>	" 55. Radu D. Rosetti, <i>Din inimă</i>	" 93-94. A. Pann, <i>Povestea lui Moș Albu.</i>
" 15. Gr. M. Alexandrescu, <i>Proză și poezii.</i>	" 56. Pecaut și Baude, <i>Convorbiri despre artă, II (ultim).</i>	" 95. G. T. Buzoianu, <i>Cartagena-Cyrena (geografie).</i>
" 16. Anton Pann, <i>Povestea vorbii, I.</i>	" 57. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții, II.</i>	" 96-97. B. de St. Pierre, <i>Paul și Virginia, (roman).</i>
" 17. Doamna Colomb, <i>Istorie.</i>	" 58. Caragiale, <i>Schițe ușoare.</i>	" 98. Stavrî, <i>De demult, (poesii).</i>
" 18. Dumitru Teleor, <i>Schițe umoristice.</i>	" 59. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții, III. (ultim).</i>	" 99. Petofi, <i>Apostol, (poemă).</i>
" 19. Alfred de Musset, <i>La ce visează fetele.</i>	" 60. Abatele Prévost, <i>Manon Lescaut, roman I.</i>	" 100. Andersen, <i>Carte de chipuri fără chipuri, povești.</i>
" 20. Bolintineanu D., <i>Legende istorice.</i>	" 61. D. R. Rosetti (Max.) <i>Trotoarul Bucureștiului.</i>	" 101-110. Urechidă, <i>Dicționar frances-roman.</i>
" 21. Genevraye, <i>Ombra, roman.</i>	" 62. Tennyson, <i>Enoch Arden, poemă.</i>	" 111. Th. M. Stoicescu <i>Poesii.</i>
" 22. Maistre Xavier, <i>Călătoria împreg. odăii mele.</i>	" 63. D. C. Ollanescu (Ascanio), <i>Satire.</i>	" 112-113. Morand, <i>Introducere la studiul științelor fizice.</i>
" 23-24. Popov-Bănățeanu, <i>Din vicața meseriașilor.</i>	" 64. Costin, <i>Spre primăvară.</i>	" 114. Seneca, <i>Liniștea sufletească.</i>
" 25. Anton Pann, <i>Povestea vorbii, II.</i>	" 65-66. Prévost, <i>Manon Lescaut, v. II, și III (ultim).</i>	" 115. Dumitru Teleor, <i>Alte schițe umoristice.</i>
" 26. Biografiile oamenilor celebri.	" 67-69. Minunile universului, vol I, II, și III.	" 116-117. A. Vlăduță, <i>Iubire, poesii.</i>
" 27. Mahaffy, <i>Anticitatea greacă.</i>	" 70. P. Dulfu, <i>Legenda Țigănilor.</i>	" 118. V. Pop, <i>Fleacuri, (amintiri duioase, schițe și povești).</i>
" 28-33. Creangă, <i>Opere complete.</i>	" 71. Const. Stăncescu, <i>Ce este frumuseța.</i>	" 119. Carmen Sylva, <i>Robia Peleşului, traducere de Elena Radu Rosetti.</i>
" 34. Ionescu-Gion, <i>Istorie.</i>	" 72. Buzoianu, <i>Egiptul.</i>	
" 35. Dumitru Stăncescu, <i>La gura sobei.</i>	" 73-74. A. Vlăduță, <i>Dan, partea I.</i>	
" 36. <i>Povești de Crăciun</i>		
" 37. Radu D. Rosetti, <i>Proză și epigrame.</i>		
" 38. Goethe, <i>Werther, roman.</i>		
" 39. Anton Pann, <i>Povestea vorbii, III. (ultim).</i>		
" 40. Carmen Sylva, <i>De prin veacuri, II. (ultim).</i>		